

Dr. Mert Nomer

İNTERNET'E ERİŞİM HAKKI

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR.....	VII
KISALTMALAR.....	XV
GİRİŞ.....	1
I. KONUNUN ÖNEMİ VE ÇALIŞMANIN AMACI.....	1
II. ÇALIŞMANIN SINIRLARI, PLANI VE KAYNAKLARI.....	3
A. Çalışmanın Sınırları	3
B. Çalışmanın Planı	4
C. Çalışmanın Kaynakları.....	5

BİRİNCİ BÖLÜM İNTERNET'E ERİŞİM HAKKININ KAVRAMSAL VE KURAMSAL TEMELLERİ

I. İNTERNET'İN ORTAYA ÇIKIŞI VE GELİŞİMİ	7
II. HAKKIN KAVRAMSAL TEMELLERİ.....	10
A. İnternet'in Çalışma Sistemi ve Teknik Gereklilikler	11
1. İnternet'in Altyapısı.....	11
2. İnternet'e Erişim Araçları.....	16
3. İnternet Ekosistemi.....	21
B. İnternet'te İçeriğe Erişim.....	25
1. Sayısal Egemenlik ve Rusya Örneği.....	25
2. İnternet İçeriğine Müdahaleler.....	28
a. İçeriğe Erişim Engelleme Yöntemleri.....	28
b. Sistematik Müdahale Örnekleri	30
III. HAKKIN KURAMSAL TEMELLERİ.....	34

A. Bir İnsan Hakkı Olarak İnternet'e Erişim Hakkının Düşünsel Temelleri	34
1. İnsan Onuru Temelli Yaklaşımlar.....	36
2. Güncel Yaklaşımlar.....	43
a. Yetkinlik Yaklaşımı	43
b. Bilgiye Erişim Hakkının Bileşeni Olarak “İnternet'e Erişim Hakkı” Yaklaşımı.....	45
c. 21. Yüzyılın Agorası Olarak İnternet	47
3. Öngörülemez Kendine Özgülük.....	51
B. İnternet'e Erişim Hakkının İnsan Hakları Sınıflandırmaları Kapsamında Değerlendirilmesi.....	54
1. İnsan Haklarının Sınıflandırılması ve İnternet'e Erişim Hakkı	54
a. Hakların Kuşaklar ve Statüler Üzerinden Sınıflandırılması.....	55
b. İnternet'e Erişim Hakkının Hak Sınıflandırmaları İçindeki Yeri.....	59
2. İnternet'e Erişim Hakkına Farklı Yaklaşımlar	62
a. İkincil Hak Tartışmaları ve İnternet'e Erişim Hakkı	62
b. İnsan Haklarına Ulaşma Aracı Olarak İnternet	64
3. İnternet'e Erişim Hakkını Destekleyen İnsan Hakları	68
a. Kişinin Maddi ve Manevi Varlığını Geliştirme Hakkı.....	69
b. İfade Özgürlüğü.....	71
c. Bilgilerin Serbest Dolaşımı Kapsamında İnternet'e Erişim Hakkı.....	72
d. Bilgiye Erişim Hakkı	78
e. Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hakkı.....	84
f. Eğitim Hakkı	90
g. Sağlık Hakkı.....	93

İKİNCİ BÖLÜM
İNTERNET'E ERİŞİM HAKKININ
KAPSAMI VE SINIRLARI

I. İNTERNET'E ERİŞİM HAKKININ TARAFLARI	97
A. Hakkın Öznesi	97
1. Birey	97
2. Tüzel Kişi	98
B. Hakkın Yükümlüsü	101
1. Devlet	101
a. Kamusal Alanlarda İnternet'e Erişim Sağlanması	104
b. Kamu Hizmeti Olarak İnternet'e Erişim Sağlanması	107
aa. Süreklilik – Düzenlilik	109
bb. Eşitlik – Genellik – Tarafsızlık	110
cc. Değişkenlik – Uyarılma	111
dd. Bedelsizlik	112
2. Sivil Organizasyonlar	114
a. Özel Sektöre Verilebilecek Yükümlülükler	115
b. Özel Sektörün İnternet Üzerindeki Gücüne Yönelik Çekinceler	117
II. HAKKIN SINIRLARI	120
A. Aşılması Gereken Sınırlar: Sayısal Uçurum	120
1. Sayısal Uçurumun Çeşitleri	123
a. Erişim (nedenli) Uçurum	124
b. Sosyo-demografik (nedenli) Uçurum	125
c. Güdüsel (nedenli) Uçurum	129
2. Sayısal Uçurumu Aşmak İçin Öneriler	130
a. İnternet Altyapısının Yaygınlaştırılması ve İnternet'e Bağlanmak için Kullanılan Cihazların Ulaşılabilirliğinin Artırılması	130
b. Sayısal Okuryazarlığın Geliştirilmesi	132

B. Hakkın Sınırlandırılması.....	134
1. İnternet'e Erişim Hakkı ile Çatışan ve Yarışan Haklar	134
a. Telif Hakkı	135
b. Unutulma Hakkı.....	139
2. Erişim Engelleme Nedenleri.....	140
a. Çocuk Pornografisi	141
b. Şiddet İçerikli Söylemler ve Şiddete Özendirme	143
3. Mahkûmlarla İlgili Sınırlamalar.....	151
4. İçeriğe Erişim Açısından İnternet'e Erişim Hakkının Korunmasında Yasal Çerçeve Önerisi.....	154
SONUÇ	159
KAYNAKÇA.....	163
KİTAP VE MAKALELER	163
BELGE, GÖRÜŞ, ARAŞTIRMA VE RAPORLAR.....	175
MAHKEME KARARLARI.....	185
GAZETE, DERGİ VE İNTERNET SİTESİ HABERLERİ	187